

Горнитѣ цифри показватъ дребния характеръ на химическата индустрия и нейното голѣмо разклонение въ повече области. Тя не е насочена толкова къмъ производството на нѣкои основни химикали, което по естеството си изисква едри предприятия, свързани съ инвестиции на голѣмъ капиталъ и съ износъ на свѣтовния пазаръ, а главно — къмъ добиване по единъ рационаленъ химически начинъ редица консумативни и други продукти (сапуни, парфюми, взривни вещества, гликоза, туткалъ и др.). Това е първиятъ и необходимиятъ етапъ въ развитието на химическата индустрия, целяща да измѣсти вноса на многобройни продукти, добивани чрезъ единъ по-дълъгъ или по-късъ химически процесъ.

Въ всѣки случай и при този още първоначаленъ стадий на развитие, нашата химическа индустрия употребява повече мѣстни материали, отколкото чуждестранни. Сжщото се отнася и по отношение горивото, въ което важно мѣсто заема електричеството. Въ една малка страна и въ първия си стадий на развитие, никоя индустрия не може да се освободи отъ вноса на външни материали. Това се отнася и до химическата индустрия. Необходимо е, обаче, да се подчертае, че това още не е никакъвъ сериозенъ аргументъ противъ индустрията, чието първо и главно национално предназначение е — да даде работа на нарастващето население и оползотворение на неговитѣ физически сили и духовни способности. Въ това отношение химическата индустрия е въ едно привилегировано положение, тъй като нейното създаване и развитие може да почива само върху едно квалифицирано и специално техническо ръководство и изпълнение. Безъ научно подготвени химици, способни на едно активно и широко приложение на познанията си въ стопанството, сжществуването на химическата индустрия е немислимо. Тукъ трѣбва да се търси и главния недостатъкъ на химическата ни индустрия. Въ противовесъ на едно доста разпространено предубеждение, което надценява чисто материалнитѣ елементи на индустриалната дейность, време е да се признае първичната и най-важна роля на човѣшкитѣ духовни и организационни способности въ индустриалния напредъкъ на една страна.

Като изтъкваме голѣмото значение, стопанско оправдание и възможности за по-нататъшно развитие на сравнително по-дребната химическа индустрия, представлява голѣмъ стопански и държавенъ интересъ и въпросътъ за преминаване къмъ по-високъ етапъ въ развитието на химическата индустрия, който трѣбва да се отличава съ известно сливане и концентрация на дребни и най-примитивни предприятия, съ инвестиция на голѣми капитали, създаване по-крупни предприятия, рационализиране на производството и насочването му къмъ нѣкои важни химически продукти. Като наченки въ тази посока може да се посочи дестилацията на дървото, при която освенъ оцветна киселина или терпентинъ, може да се получаватъ и редица други ценни химически продукти, които сега се губятъ безполезно; при добиването на кокса се добива амонячна вода и др.; но широки възможности за химическо производство биха се разкрили, ако се започне единъ денъ дестилацията на кафявитѣ каменни въглища, при която покрай бензолъ ще се получаватъ и други петролни деривати. Проектитѣ за добиване на сѣрна киселина и синъ камъкъ, на сода и др., вече се проучватъ практически. Успѣхътъ на тия нови инициативи изисква премахването на множеството фискални спънки и едно разумно държавно улеснение.

Развитието на химическата индустрия почива върху оползотворението на изобилни мѣстни материали и природни сили: дърва, въглища и тѣхнитѣ отпадъци, всички земедѣлски продукти, минни и кариерни материали, вода, въздухъ и слънце, пара и електричество. Но основниятъ двигателъ на тази индустрия остава добрата научна и практическа подготовка на химици и тѣхнитѣ помощници, на ръководители и изпълнители, на които младата химическа индустрия открива широко поле за работа, издигане и преуспѣване. Както въ западнитѣ страни, нѣкои отъ които дължатъ стопанския си възходъ главно на химическата индустрия (Германия и др.), така и за българското стопанство и държава, химическата индустрия съставлява новъ и сжщественъ елементъ въ националното ни благополучие и независимостъ.